



Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 19. jūnijā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2023/0187(CNS)

10820/23
ADD 5

FISC 137
ECOFIN 629
IA 153

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2023. gada 16. jūnijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-*jas* dok. Nr.: SWD(2023) 217 final

Temats: KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Jauna ES sistēma nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas novēršanai ieturējuma nodokļa procedūru jomā
Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums – Padomes Direktīva par ātrāku un drošāku atvieglojumu piemērošanu pārmērīgiem ieturējuma nodokļiem

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2023) 217 *final*.

Pielikumā: SWD(2023) 217 *final*



Briselē, 19.6.2023.
SWD(2023) 217 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Jauna ES sistēma nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas novēršanai ieturējuma nodokļa procedūru jomā

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums – Padomes Direktīva

par ātrāku un drošāku atvieglojumu piemērošanu pārmērīgiem ieturējuma nodokļiem

{COM(2023) 324 final} - {SEC(2023) 243 final} - {SWD(2023) 215 final} -
{SWD(2023) 216 final}

Kopsavilkums

Ietekmes novērtējums — “Jauna ES sistēma nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas novēršanai ieturējuma nodokļa procedūru jomā”

A. Rīcības nepieciešamība

Kāda ir problēmas būtība un kāpēc problēma ir nozīmīga ES mērogā?

Attiecībā uz pārrobežu ieguldījumiem daudzas ES valstis iekasē ieturējuma nodokļus, kad ieguldītājam nerezidentam tiek maksātas dividendes un procenti par vērtspapīriem. Tomēr šis nodoklis parasti tiek iekasēts pēc likmes, kas ir augstāka par samazināto likmi, uz kuru saskaņā ar attiecīgo nodokļu nolīgumu vai valsts tiesību aktiem ir tiesības ieguldītājam nerezidentam.

Lai izvairītos no nodokļu dubultās uzlikšanas, ieguldītājiem nerezidentiem būtu jāiesniedz atmaksas pieprasījums par pārmaksāto nodokli, kas ieturēts ES valstī, no kuras tiek veikts maksājums (“ienākumu izcelsmes valsts”).

Pašreizējā ieturējuma nodokļu atmaksas kārtība attiecībā uz dividendēm un procentu maksājumiem ieguldītājiem nerezidentiem ir:

- neefektīva (rezultāts ir dārgas un ilgstošas atmaksas procedūras);
- pastāv augsts nodokļu sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas risks (kas dalībvalstīm rada ieņēmumu zaudējumus).

Šīs problēmas rodas situācijā, kad digitalizācijas līmenis ES valstīs ir nevienmērīgs un dažādu valstu ieturējuma nodokļa procedūras ir sadrumstalotas.

Konstatētās problēmas izriet arī no tā, ka nodokļu administrācijām trūkst precīzas informācijas. Tā ir nepieciešama, lai varētu pienācīgi novērtēt un piemērot samazinātas ienākumu izcelsmes vietā ieturējuma nodokļa likmes un efektīvi atpazīt ļaunprātīgu praksi.

Pašreizējā situācija attur no pārrobežu ieguldījumu veikšanas Eiropas Savienības teritorijā un no trešām valstīm uz ES, un tādējādi ES tirgus ir mazāk konkurētspējīgs, kas savukārt kavē kapitāla tirgu savienības darbību.

Procedūru ļaunprātīgas izmantošanas risks galu galā arī samazina nodokļu ieņēmumus un nodokļu taisnīgumu.

Kas būtu jāpanāk?

Iniciatīvas **vispārējie** mērķi ir saistīti ar taisnīgas nodokļu uzlikšanas nodrošināšanu un kapitāla tirgu savienības stiprināšanu:

- atvieglojot pārrobežu ieguldījumus un
- novēršot nodokļu sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu.

Iniciatīvas **konkrētie** mērķi ir:

- padarīt efektīvākas ieturējuma nodokļa procedūras un
- nodrošināt dalībvalstīm piemērotus instrumentus, lai cīnītos pret nodokļu sistēmas

ļauņprātīgu izmantošanu.

Šie mērķi ir vienlīdz svarīgi.

Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)?

Ņemot vērā pašreizējo sadrumstalotību visā ES, ir vajadzīgi standartizēti ieturējuma nodokļa procedūras noteikumi, lai nodrošinātu vienotā tirgus pienācīgu darbību. Lai varētu pilnībā izmantot kapitāla tirgu savienības sniegtās priekšrocības, portfeļieguldītājiem ir nepieciešami visā ES vienoti piemērojami ieturējuma nodokļa noteikumi, nevis situācija, kurā nākas vadīties pēc katrā ES valstī atšķirīgiem noteikumiem.

Tā kā problēma rodas tikai pārrobežu kontekstā, ES rīcība šķiet visefektīvākais veids, kā panākt ātrākas ieturējuma nodokļa procedūras un cīnīties pret ļaunprātīgas rīcības gadījumiem nodokļu jomā.

Tā kā Komisijas īstenotās ieteikuma tiesību iniciatīvas (piemēram, 2009. gada Ieteikums par ieturamā nodokļa atvieglojumu procedūrām un 2017. gada rīcības kodekss attiecībā uz nodokļu ieturēšanu) nav devušas vēlamos rezultātus, mērķu sasniegšanai tagad ir vajadzīgs ES līmeņa priekšlikums ar saistošu ietekmi.

B. Risinājumi

Kādi ir dažādie risinājumi izvīrīto mērķu sasniegšanai? Vai ir kāds vēlamais risinājums? Ja tāda nav, tad kāpēc?

Mērķus varētu sasniegt ar trim politikas risinājumiem:

- **1. risinājums — vienota ES digitālā nodokļu rezidences apliecība (eTRC) + standartizēta ziņošana.** Tas paredz:
 - o **izveidot standartizētu ES mēroga eTRC** — šo digitālo apliecību (ar vienotu saturu un formātu) visās ES valstīs izdotu/verificētu tiešsaistē un gandrīz reāllaikā;
 - o **ievieš vienotu ziņošanas standartu** — ES mēroga ziņošanas standarts palielinātu pārredzamību, jo ikviens starpnieks visā finanšu ķēdē ienākumu izcelsmes ES valstij paziņotu skaidri definētu informācijas kopumu. Šo praksi papildinātu standartizētas pienācīgas pārbaudes procedūras, atbildības noteikumi un atmaksas veidlapas, kas automātiski tiktu iesniegtas klientu/nodokļu maksātāju vārdā.
- **2. risinājums — sistēma, ar ko nodrošina atvieglojumus ienākumu izcelsmes vietā.** Šis risinājums ir 1. risinājums, ko papildina sistēmas nodokļu atvieglojumiem ienākumu izcelsmes vietā izveide, kas ļauj dividenžu/procentu izmaksas brīdī tieši piemērot samazinātas likmes saskaņā ar nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanas līgumiem vai vietējiem noteikumiem. Saskaņā ar 2. risinājumu nodokļu administrācijas uzraudzītu nodokļus, kas maksājami pēc dividenžu/procentu maksājuma veikšanas.
- **3. risinājums — ātras atmaksas sistēma noteiktā termiņā vai/un atvieglojums izcelsmes vietā.** Šis risinājums ietver 1. risinājumu ar papildu prasību, ka dalībvalstīm, kas

piemēro atmaksas sistēmu, būtu jānodrošina, ka atprasījums tiek izskatīts iepriekš noteiktā termiņā, t. s. ātrās atmaksas sistēma. Dalībvalstis var ieviest vai turpināt ieviest sistēmu nodokļu atvieglojumiem ienākumu izcelsmes vietā.

Vēlamais politikas risinājums ir **3. risinājums**:

- risinot apzinātās problēmas, tas būtu ļoti efektīvs ātruma, vienkāršāku procesu un lielākā mērā digitalizētu procedūru ziņā;
- tas būtu drošāks, jo dod ES valstīm iespēju saglabāt iepriekšēju kontroli pār atmaksas pieprasījumiem;
- tas nodrošina virzību, kam vajadzētu būt politiski iespējamai visās ES valstīs.

Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Kuru risinājumu katra no ieinteresētajām personām atbalsta?

Ieinteresēto personu vidū valda plaša vienprātība par problēmām, ko rada dažādās ieturējuma nodokļa procedūras ES valstīs, un par to, ka ir vajadzīga ES rīcība, lai šādu sadrumstalotu un neefektīvu situāciju novērstu.

Tomēr starp galvenajām ieinteresēto personu grupām pastāv viedokļu atšķirības attiecībā uz iespējamiem risinājumiem, kā to izdarīt.

Ieguldītāji un finanšu starpnieki nepārprotami uzskatīja, ka nodokļu atvieglojums ienākumu izcelsmes vietā sniegtu vislabākos rezultātus, piemēram, agrīnu atvieglojumu ieguldītājiem un ierobežotu slogu starpniekiem. Tie arī atzina, ka sistēma nodokļu atvieglojumiem ienākumu izcelsmes vietā, visticamāk, būs jāpapildina ar ieturējuma nodokļu atmaksas sistēmām kā rezerves sistēmām. Tāpēc tie atbalstīja iniciatīvu, kuras mērķis būtu arī standartizēt pašreizējos procesus un veidlapas ieturējuma nodokļa atmaksai.

Dalībvalstis pauda atbalstu vienotas ES mēroga digitālās nodokļu rezidences apliecības ieviešanai. Attiecībā uz ziņošanas pienākumu un standartizētu procedūru:

a) tās dalībvalstis, kurās iekšzemes likme ieguldītājiem nerezidentiem ir zemāka vai tāda pati kā divpusējā nodokļu nolīguma likme, ieturējuma nodokļa procedūru standartizācija vai ziņošana tieši neietekmētu. Dažas no šīm dalībvalstīm pauda atbalstu rīcībai ES līmenī, jo tā uzlabos šo valstu ieguldītāju stāvokli;

b) dalībvalstis, kurās iekšējā ieturamā nodokļa likme ir augstāka par attiecīgo divpusējo nodokļu nolīguma likmi, kopumā bija vienprātis par pārredzamības uzlabošanas un ieturējuma nodokļa procedūru standartizācijas nepieciešamību, uzsverot, cik svarīgi ir panākt līdzsvaru starp šo procedūru efektivitāti un kontroles saglabāšanu pār procesiem, ar kuriem novērš nodokļu sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādi ir vēlamā risinājuma (3. risinājums “Atbrīvojums ienākumu izcelsmes vietā vai ātrās atmaksas sistēma”) ieguvumi?

- **Ieguldītāji** gūtu labumu no tā, ka būtu mazāk nesaņemto nodokļa atmaksu par ienākumu izcelsmes vietā ieturētajiem nodokļiem, samazinātos administratīvās izmaksas un alternatīvās izmaksas. Šie izmaksu ietaupījumi ieguldītājiem tiek lēsti 5,17 miljardu EUR apmērā gadā, ieskaitot 409 miljonus euro, ko ik gadu ietaupītu

saistībā ar mazāku administratīvo slogu ES ieguldītājiem.

- **Nodokļu administrācijas** — ilgtermiņā varētu būt nepieciešams mazāk resursu ieturējuma nodokļa atprasīšanas procedūru veikšanai, tāpēc varētu pārdalīt vairāk resursu augstāka riska gadījumu risināšanai. Tomēr galvenais ieguvums nodokļu administrācijām ir atbilstošas informācijas pieejamība, lai varētu ātrāk pabeigt ieturējuma nodokļa procedūras un cīnīties pret nodokļu sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu.
- **Finanšu starpnieki** — digitalizācija un standartizācija ES līmenī radītu ievērojamus ietaupījumus (gadā aptuveni 13,5 miljoni EUR apmērā). Ieguldījumu pieaugumam vajadzētu nākt par labu finanšu starpniekiem, un tam būtu jāpalielina iespējas uzlabot apgrozījumu.
- **Makroekonomiskā ietekme** — paredzams, ka IKP pieaugs par 0,025 %. Šis risinājums pozitīvi ietekmēs arī citus makroekonomiskos rādītājus, piemēram, kapitālu, algas un nodarbinātību.

Kādas ir ar vēlamo risinājumu (3. risinājums “Atbrīvojums ienākumu izcelsmes vietā vai ātrās atmaksas sistēma”) saistītās izmaksas?

- **Ieguldītāji** — ieguldītājiem nav paredzamas papildu izmaksas, jo tiem jau tagad ir jāiesniedz dokumenti par ieturējuma nodokļu atmaksu.
- **Nodokļu administrācijas** — galvenās izmaksas ir saistītas ar *eTRC* izdošanas/verifikācijas procesiem, un tiek lēsts, ka no tām 4,9–54 miljoni EUR būs izstrādes izmaksas un 0,97–10,8 miljoni EUR regulāras izmaksas; uzlabotu ziņošanas sistēmu īstenošanas izmaksas tiek lēstas 18,2 miljoni EUR apmērā un regulārās gada izmaksas 3,5 miljoni EUR apmērā.
- **Finanšu starpnieki** — izmaksas, izveidojot mehānismu, lai izpildītu 3. risinājuma prasības, sasniedz 75,9 miljonus EUR īstenošanas izmaksās un 13 miljonus EUR regulārajās izmaksās.
- **Makroekonomiskā ietekme** — ņemot vērā to, ka būs mazāk nodokļu dubultās uzlikšanas gadījumu, dalībvalstis saskarsies ar nodokļu ieņēmumu samazinājumu, kas tiek lēsts 2,2 miljardu EUR apmērā (tas, iespējams, tiks kompensēts, novēršot krāpšanu).

Kāda būs ietekme uz MVU un konkurētspēju?

Ietekme uz MVU varētu būt ierobežota, jo iniciatīva galvenokārt ir vērsta uz portfeļa ieguldītājiem, kuri parasti iegulda biržā kotētos uzņēmumos.

Tomēr MVU darbojas arī kā ieguldītāji vērtspapīros (kā portfeļa ieguldītāji vai kā ieguldījumu instrumentsabiedrības). Šādos gadījumos šis priekšlikums tiem nāktu par labu tādā ziņā, ka uzlabotos piekļuve samazinātajām ienākumu izcelsmes vietā ieturējuma nodokļa likmēm, uz kurām tiem ir tiesības, un varētu izvairīties no nodokļu dubultas uzlikšanas. Tas ļautu tiem gūt labumu no lielākas likviditātes, pateicoties ātrākai atmaksāšanai, kas MVU ir priekšrocība.

Vai ir paredzama cita būtiska ietekme?

Citas būtiskas ietekmes nav. Tomēr paredzams, ka iniciatīvai būs ierobežota pozitīva sociālā ietekme, jo tā nodrošinātu taisnīgāku nodokļu sistēmu, kā arī ierobežota pozitīva vidiskā ietekme, jo, kā sagaidāms, samazināsies to atmaksas procesu skaits, kuros izmanto papīra formātu. Tāpēc šī iniciatīva atbilst klimatneitralitātes mērķa sasniegšanai, kā prasīts Eiropas Klimata aktā.

Proporcionalitāte

Vēlamais risinājums samērīgi atbilst iniciatīvas mērķiem tādā nozīmē, ka tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams mērķu sasniegšanai, un ierobežo darbības jomu, attiecinot to tikai uz tiem aspektiem, kurus ES valstis vienas pašas nevar sasniegt (ES mēroga *eTRC*, standartizēta ziņošanas sistēma, standartizētas pienācīgas pārbaudes un atbildības noteikumi un visā ES standartizētas procedūras).

D. Turpmākā rīcība

Kad politika tiks pārskatīta?

Komisija pārbaudīs un izvērtēs šīs direktīvas darbību reizi piecos gados pēc tās stāšanās spēkā. Ziņojumu par direktīvas izvērtējumu iesniegs Eiropas Parlamentam un Padomei.